

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Warszawa, dnia 8 grudnia 2022 r.

SPS-WP.020.328.5.2022

Przewodniczący
Komisji Krajowej
NSZZ "Solidarność"
Pan Piotr Duda

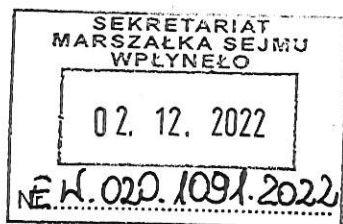
Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałek Sejmu, uprzejmie przekazuję – w trybie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Aleksandra Gajewska), z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

Dariusz Salamończyk

Warszawa, dnia 2 grudnia 2022 r.

Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz na podstawie art. 32 ust. 2 Uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r. poz. 990) niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią posłankę Aleksandrę Gajewską.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-WP.020.328.2022
Data wpływu 02.12.2022r.

Z poważaniem

PRZEWODNICZĄCY KLUBU PARLAMENTARNEGO
KOALICJA OBYWATELSKA - PLATFORMA OBYWATELSKA,
NOWOCZESNA, INICJATYWA POLSKA, ZIELONI

Borys Budka

USTAWA

z dnia2022 r.

o zmianie ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego

Art. 1. W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) uprawnienia i obowiązki osób sprawujących opiekę;”;
- 2) w art. 11 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) warunki przyjmowania dzieci, z uwzględnieniem preferencji dla rodzin wielodzietnych i dzieci niepełnosprawnych oraz dla dzieci opiekunów będących pracownikami żłobka lub klubu dziecięcego i dziennych opiekunów;
- 3) po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Dzień Opiekuna Małego Dziecka oraz uprawnienia i obowiązki opiekuna

Art. 53a. 1. Dzień 4 kwietnia ustanawia się Dniem Opiekuna Małego Dziecka.

2. Poprzez opiekuna, o którym mowa w ust. 1 rozumie się osobę, o której mowa w art. 16, art. 39 i art. 50 ust. 1.

3. Minister właściwy do spraw rodziny w związku z ustanowionym Dniem Opiekuna Małego Dziecka, może przyznać nagrody specjalne opiekunom.

4. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady przyznawania nagród specjalnych, rodzaje nagród, podmioty uprawnione do zgłaszania wniosków oraz sposób i tryb postępowania w sprawie tych nagród.

Art. 53b. Opiekun w żłobku, klubie dziecięcym, dzienny opiekun lub niania obowiązany jest do:

- 1) właściwej realizacji opieki, zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych oraz zapewnienie optymalnych warunków do prawidłowego rozwoju psychomotorycznego, społecznego i poznawczego właściwego do wieku dziecka,
- 2) dbania o bezpieczeństwo dzieci powierzonych jego opiece,
- 3) stwarzania warunków do wszechstronnego rozwoju dzieci,
- 4) współpracy z rodzicami dla dobra dziecka,
- 5) stałego pogłębiania i aktualizowania wiedzy oraz doskonalenia swoich umiejętności opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych poprzez:
 - a) samokształcenie,
 - b) kursy organizowane przez organy administracyjne i jednostki samorządu terytorialnego,
 - c) studia, studia podyplomowe.

Art. 53c. 1. Opiekunowi może zostać nadany:

- 1) za działalność w zakresie nauk pedagogicznych, psychologicznych, nowatorskie rozwiązania lub osiągnięcia w dziedzinie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Medal ministra właściwego do spraw rodziny”;
- 2) za szczególnie wybitne osiągnięcia w długoletniej pracy zawodowej z dzieckiem tytuł honorowy „Zasłużonego Opiekuna Małego Dziecka”;
- 3) za długoletnią pracę „Medal za Długoletnią Pracę”.

2. Medale oraz tytuł, o których mowa w ust. 1 nadaje minister właściwy do spraw rodziny na uzasadniony wniosek dyrektora żłobka, klubu dziecięcego

lub organizacji społecznej prowadzącej zgodnie ze statutem działalność w obszarze opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

3. We wniosku, o którym mowa w ust. 2, wskazuje się w szczególności imię, nazwisko, datę i miejsce urodzenia, wykształcenie oraz miejsce zamieszkania osoby zasłużonej oraz uzasadnienie.

4. Minister właściwy do spraw rodziny określi w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku, o którym mowa w ust. 2,
- 2) szczegółowy tryb postępowania w sprawach o nadanie medalu lub tytułu, o których mowa w ust. 1,
- 3) sposób wręczania medalu lub tytułu, o którym mowa w ust. 1,
- 4) wzory odznaki oraz legitymacji potwierdzających nadanie medalu lub tytułu, o których mowa w ust. 1

- uwzględniając konieczność zapewnienia sprawności postępowania w sprawach o nadanie medalu lub tytułu oraz godnego i uroczystego uhonorowania osób, którym jest nadawany medal lub tytuł.

Art. 53d 1. Opiekun podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, 1726 i 1855).

Art. 53e. 1. Opiekunowi przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 5 dni roboczych.

2. Opiekun nabywa prawo do urlopu, o którym mowa w ust. 1, po przepracowaniu łącznie, nieprzerwanie i faktycznie 5 lat w żłobku lub w klubie dziecięcym lub jako dzienny opiekun.

3. Prawo do urlopu wypoczynkowego, o którym mowa w ust. 1, nabywa się jednorazowo w okresie 2 lat, licząc od dnia nabycia uprawnień, o którym mowa w ust. 2.

Art. 53f. 1. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce sprawowania opieki na wniosek opiekuna, wystawia opiekunowi legitymację służbową.

2. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce sprawowania opieki może pobierać opłaty za wydanie legitymacji w wysokości nieprzekraczającej kosztów wytworzenia dokumentu.

3. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzór oraz tryb wystawiania legitymacji służbowej, o której mowa ust. 1, uwzględniając w szczególności potrzebę poświadczenia zatrudnienia na stanowisku opiekuna, a także termin, w jakim wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce sprawowania opieki zobowiązany jest do wydania legitymacji.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2018 r. poz. 295) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 7 po pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) sprawujące opiekę, o których mowa w art. 16, art. 39 i art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2022 r. poz. 1324).”;

2) w art. 5 w ust. 2 po pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) sprawujące opiekę, o których mowa w art. 16, art. 39 i art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.”.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 2, który wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 2023 r.

Uzasadnienie

Projekt ustawy wprowadza zmiany do ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz do ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Projektowane zmiany polegają na przyznaniu osobom sprawującym opiekę nad dziećmi w wieku do lat 3 szczególnych przywilejów oraz uprawnień, a także na ustanowieniu dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka.

Projektowane zmiany podyktowane są potrzebą ustanowienia systemu nagradzania i uhonorowywania wykonujących zawód zaufania publicznego, jakim jest zawód opiekuna, dziennego opiekuna i niani. Rola jaką pełnią w wychowaniu małego dziecka, stwarzając im warunki do prawidłowego, bezpiecznego i harmonijnego rozwoju, nierzadko sprowadza się do roli zbliżonej poza domem do roli rodziców. Wysokość wynagrodzenia wykonujących ten zawód jest jednak dalece niesatysfakcjonująca. Jednocześnie na wykonujących ten zawód ciąży, zgodnie z ustawą o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (ustawa żłobkowa), ogromna odpowiedzialność i wymogi co do podnoszenia kwalifikacji i posiadania wszechstronnego wykształcenia. Ta rozbieżność pomiędzy wymogami a zarobkami powoduje, że wykwalifikowane osoby rezygnują z tej formy zatrudnienia lub zmuszone są do podjęcia dodatkowego zatrudnienia. Sytuacja taka jest dalece niepożądana z punktu widzenia społeczeństwa. Celowym bowiem jest, aby osoby sprawujące opiekę w ramach żłobków, klubów dziecięcych i innych form, cechowały się wysokim stopniem motywacji oraz kwalifikacji tak osobistych, jak i naukowych.

Projektowane zmiany w ustawie o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 polegają na przyznaniu opiekunom świadczącym łączną, faktyczną pracę w nieprzerwanym okresie 5 lat dodatkowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 5 dni raz na 2 lata pracy (art. 1 pkt 3 projektu ustawy – dodawany art. 53e); polepszenie warunków przyjmowania do żłobka lub klubu dziecięcego dzieci opiekunów będących pracownikami żłobka lub klubu dziecięcego i dziennych opiekunów (art. 1 pkt 2 projektu ustawy); objęcie opiekunów ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych (art. 1 pkt 3 projektu ustawy – dodawany art. 53d) oraz uzyskaniu przez opiekunów prawa posługiwania się legitymacją służbową.

Zmiany w ustawie wprowadzają delegację ustawową dla ministra właściwy do spraw rodziny do określenia zasad przyznawania nagród specjalnych, rodzajów nagród, podmiotów uprawnione do zgłaszania wniosków oraz sposobu i trybu postępowania w sprawie tych nagród. Zmiany zawierają także delegację ustawową dla ministra właściwego do spraw rodziny do ustanowienia wzoru oraz trybu wystawiania legitymacji służbowej opiekuna. Przyznają także ministrowi właściwemu do spraw rodziny uprawnienie do nadawania tytułu „Zasłużonego Opiekuna Małego Dziecka” oraz nagrody za długoletnią pracę „Medal za Długoletnią Pracę”. Zgodnie z projektowanym art. 53c (art. 1 pkt 3 projektu) opiekunowi będzie mógł zostać przyznany przez ministra właściwego do spraw rodziny medal za działalność w zakresie nauk pedagogicznych, psychologicznych, nowatorskie rozwiązania lub osiągnięcia w dziedzinie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, medal za długoletnią pracę lub tytuł honorowy „Zasłużonego Opiekuna”.

Projektowane zmiany w ustawie o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego polegają na nabyciu przez opiekuna uprawnień do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego. Projektodawcy proponują przyznanie opiekunom dzieci w wieku do lat 3 uprawnienia do ulgi 33% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego w pociągach osobowych, na podstawie biletów jednorazowych lub miesięcznych imiennych (art. 2 pkt 1 projektu ustawy) i uprawnienia do ulgi 33% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego w komunikacji zwykłej, na podstawie biletów imiennych miesięcznych (art. 2 pkt 2 projektu ustawy).

Co niemniej ważne, projektowana ustawa wprowadza do ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 dodawany rozdział „Dzień Opiekuna oraz uprawnienia i obowiązki opiekuna”. W rozdziale tym ustanawia się szczegółowy katalog obowiązków opiekuna w żłobku, klubie dziecięcym, dziennego opiekuna oraz niani (art. 1 pkt 3 projektu ustawy – dodawany art. 53b). Dodatkowo ustanawia się dzień 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka (art. 1 pkt 3 projektu ustawy – dodawany art. 53a).

Z uwagi na trudności z pozyskaniem pracowników, wynikające z wymogów ustawy żłobkowej co do kwalifikacji opiekunów, wszystkie instytucje i podmioty zajmujące się opieką nad małym dzieckiem wkładają ogrom pracy w dobór odpowiedniej kadry.

Zdaniem autorów ustawy, ustanowienie dnia 4 kwietnia Dniem Opiekuna Małego Dziecka nie tylko uhonorowałyby trudy codziennej pracy opiekunów i podniosłoby rangę ich zawodu, ale przede wszystkim stanowić miałyby zachętę do jego podjęcia. W ten sposób codzienny trud Opiekunów Małego Dziecka zostałby doceniony podobnie jak trud Pracownika Socjalnego, który ma swoje święto w dniu 21 listopada.

Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego w ujęciu wieloletnim.

Na koniec 2020 r., z instytucjonalnych form opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 korzystało 142,4 tys. dzieci¹. Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w żłobku jeden opiekun może sprawować opiekę nad maksymalnie ośmiorgiem dzieci. Przyjmując tę minimalną dopuszczalną prawem liczbę opiekunów w stosunku do liczby dzieci w żłobkach i w innych zinstytucjonalizowanych formach opieki, w Polsce zawód opiekuna wykonuje 17 800 osób. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gospodarce narodowej w Polsce w 2020 roku wyniosło 5 167 zł brutto, a obliczony w ten sposób koszt wynagrodzenia wszystkich opiekunów w Polsce wynosi 91 972 000 zł miesięcznie. Wynagrodzenie opiekuna w zinstytucjonalizowanej samorządowej i państwowej opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 wynosi w przybliżeniu 3600 zł (brutto) miesięcznie. Obliczony w ten sposób koszt wynagrodzenia wszystkich opiekunów w Polsce wynosi 64 080 000 zł miesięcznie. Mediana kosztów miesięcznych wynosi zatem 78 026 000 zł miesięcznie.

5-dniowy urlop stanowi w przybliżeniu 1/4 miesięcznego wymiaru pracy (ok. 21 dni roboczych w miesiącu). Można zatem przyjąć, że koszt udzielenia 5-dniowego urlopu wypoczynkowego wszystkim opiekunom wynosi 19 506 500 zł. Z uwagi na fakt, że urlop taki przysługuje w wymiarze 5 dni raz na dwa lata, roczny koszt wynosi w przybliżeniu połowę tej sumy.

W związku z tym, koszt jaki poniosą łącznie samorządowe i w mniejszym stopniu – państwowe jednostki budżetowe, wyniesie ok. 19 500 000 zł rocznie. Należy jednak podkreślić, że uprawnienie to przysługiwać będzie tylko opiekunom z nieprzerwanym,

¹ Główny Urząd Statystyczny:

https://stat.gov.pl/files/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/6000/3/8/1/zlobki_i_kluby_dzieciece_w_2020_r_2.pdf

5 letnim stażem pracy, co oznacza, że z grona uprawnionych *a priori* wyłączyć można dużą część opiekunów wykonujących zawód w pierwszych latach po wejściu w życie przepisów ustawy. Zdaniem autorów ustawy, roczne koszty udzielenia dodatkowego, 5-dniowego urlopu wypoczynkowego nie przekroczą w pierwszych latach obowiązywania regulacji kilku milionów złotych rocznie.

Koszty ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego poniesione zostaną przez organizatorów przewozów – jednostki samorządu terytorialnego i jednostki państwowe (w przypadku przewozów kolejowych). Projektowane uprawnienie do ulgi przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego opiewa na 33%. Przyjmując średnią cenę biletu miesięcznego 100 zł z VAT, i liczbę 17 800 opiekunów w skali kraju, łączy koszt zniżki dla wszystkich organizatorów transportu publicznego wyniesie maksymalnie 587 400 zł na miesiąc, a 7 048 800 zł rocznie.

Wejście w życie ustawy będzie miało wpływ na mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, w zakresie, w jakim przedsiębiorcy będą musieli uwzględnić w rachunku ekonomicznym koszty poniesione w ramach bieżącej działalności związane z udzieleniem pracownikowi dodatkowego, jednorazowego 5-dniowego urlopu wypoczynkowego co drugi rok.

Projekt nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.